

การศึกษาสมญานามกีฬาฟุตบอลลีกในประเทศไทยที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวัน

A Study of Thai Football League Nicknames as Seen in the *Daily Siam Sports Newspaper*

ทัศนีย์ สระทองคำ*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของสมญานามและกลวิธีการตั้งสมญานามกีฬาฟุตบอลลีกในประเทศไทยที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวันตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 ถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2553 ซึ่งปรากฏสมญานามที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งสิ้น 324 สมญานาม ผลการศึกษาพบว่าสมญานามสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ สมญานามบุคคล และ สมญานามสโมสรฟุตบอล สมญานามบุคคลมีลักษณะทั่วไป 5 ประเภท คือ สมญานามที่ตั้งตามลักษณะเด่น สมญานามที่ตั้งตามภูมิลำเนา สมญานามที่ตั้งตามตำแหน่งการเล่น สมญานามที่ตั้งตามอาชีพ และสมญานามที่ตั้งเลียนแบบผู้ที่มีชื่อเสียง สมญานามที่พบมากที่สุดคือสมญานามที่ตั้งตามลักษณะเด่น ซึ่งเป็นเพราะผู้เขียนข่าวต้องการสื่อความหมายของสมญานามนั้นให้ปรากฏตามลักษณะของรูปธรรม และสมญานามสโมสรฟุตบอล มีลักษณะทั่วไป 2 ประเภท คือ สมญานามที่ตั้งตามคุณสมบัติเด่นของสโมสร และสมญานามที่ตั้งตามที่มาหรือภูมิลำเนาของสโมสร สมญานามสโมสรที่พบมากที่สุดคือ สมญานามที่ตั้งตามคุณสมบัติเด่นของสโมสร ด้วยเหตุว่าผู้เขียนข่าวต้องการสื่อความหมายเพื่อให้ผู้รับสารสามารถจดจำลักษณะเด่นของสโมสรฟุตบอลได้ดี นอกจากนี้ยังศึกษา และกลวิธีการใช้ภาษา ด้านกลวิธีการตั้งสมญานาม โดยการใช้ภาษาที่พบมากที่สุดคือ การคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษจากผลการศึกษา สรุปได้ว่า ผู้เขียนข่าวใช้ภาษาในการตั้งสมญานามได้อย่างหลากหลาย สามารถสื่อความหมายและความรู้สึกได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: สมญานามกีฬาฟุตบอลลีก, หนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวัน

Abstract

In this thesis, the researcher examines the general characteristics of Thai nicknames and the method used in forming football league nicknames as seen in the *Daily Siam Sports Newspaper* from January 1 to October 31, 2010. A total of 324 nicknames were analyzed.

Findings showed that nicknames could be classified under two rubrics: personal nicknames and football club nicknames. Personal nicknames exhibited general characteristics divided into five types. These were nicknames in accordance with dominant characteristics; domicile; position played; occupation; and imitating famous people. The nicknames found at the highest level were those deriving from dominant characteristics. This was because news reporters like to convey the meanings of those nicknames by reference to concrete characteristics.

* นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

The nicknames of football clubs were subsumable under the rubrics of two types: nicknames deriving from the dominant characteristics of the clubs and nicknames derived from the origins or home locations of the clubs. Club nicknames found at the highest level were those deriving from the dominant characteristics of the clubs. This was because news reporters like to convey meanings in such a fashion that receivers of messages can easily recall the dominant characteristics of football clubs.

The researcher also studies the construction of nicknames and the use of language. At the highest level were using language which made use of English romanization. This showed that news reporters develop a variety of nicknames that can very well convey meanings and emotions.

Keyword: Football League Nicknames, The Daily Siam Sports Newspaper

บทนำ

ฟุตบอลเป็นกีฬาชนิดหนึ่งที่มีความนิยมอย่างกว้างขวางจากคนทั่วโลก ซึ่งการแข่งขันกีฬาฟุตบอลมีทั้งระดับโลก ระดับทวีป ระดับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน ตลอดจนในแต่ละประเทศเอง จากที่การแข่งขันกีฬาฟุตบอลมีหลายระดับและเป็นที่น่าสนใจอย่างกว้างขวางนี้ ทำให้สื่อมวลชนพากันสนใจรายงานข่าวการแข่งขันฟุตบอลอย่างใกล้ชิด สื่อส่วนมากเน้นความรวดเร็ว เช่น สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อมวลชนอีกประเภทหนึ่งที่ทำหน้าที่รายงานข่าวการแข่งขันฟุตบอลมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลายาวนาน ซึ่งสื่อสิ่งพิมพ์อาจจะเสียเปรียบสื่ออื่น ๆ ในเรื่องของความเร็ว และไม่สามารถทำให้ผู้ดูหรือผู้ชมได้รับบรรยากาศของการแข่งขันราวกับอยู่ในสนามจริงเหมือนการถ่ายทอดสดทางสื่อโทรทัศน์ แต่สื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งเปรียบเสมือน “สื่อแห่ง” ก็สามารถสร้างความเร้าใจหรือน่าสนใจเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลได้ ด้วยการใช้ภาษาเร้าใจ สร้างสมญานามให้กับทีมฟุตบอล หรือนักฟุตบอล ทำให้ผู้อ่านได้รับรสชาติที่แตกต่างไปจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เหล่านี้เป็นความสามารถในการใช้ภาษาของนักหนังสือพิมพ์ ตัวอย่างการสร้างสมญานามให้แก่ทีมฟุตบอลและนักกีฬา เช่น ฉายาอินทรีเหล็กของทีมชาติเยอรมัน สื่อถึงรูปแบบการเล่นของทีมชาติเยอรมันที่ดุคัน แข็งแกร่ง อันเป็นสัญลักษณ์สำคัญของทีมชาติเยอรมัน คำว่า อินทรีเหล็ก จึงเป็นฉายาที่ใช้ภาษาได้อย่างเห็นภาพพจน์และให้ความรู้สึกถึงความแข็งแกร่ง ฮึกเหิม หรือฉายาแซมบ้า สะท้อนถึงจังหวะลีลา แนวเพลงละตินที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของประเทศบราซิล ทั้งยังสะท้อนถึงลีลาการเล่นของนักฟุตบอลบราซิลในแต่ละยุค บางสมญานามใช้สีเสื้อของนักฟุตบอล หรือสัญลักษณ์สำคัญของแต่ละชาติ อาทิ ฟีฟ่าขาว-ทีมชาติอาร์เจนตินา กระทิงดู-ทีมชาติสเปน ซามูไร-ทีมชาติญี่ปุ่น ตราหมากรุก-ทีมชาติโครเอเชีย สิงโตคำราม-ทีมชาติอังกฤษ อัศวินสีส้ม-ทีมชาติฮอลแลนด์ การให้ฉายาเหล่านี้สามารถสื่อถึงตัวตน สื่อถึงเอกลักษณ์ของชาตินั้น ๆ ได้อย่างเห็นภาพและหลายชื่อแสดงให้เห็นถึงความสามารถ ภูมิความรู้ในประวัติศาสตร์ของชาตินั้น ๆ การตั้งฉายากีฬา

ฟุตบอลในประเทศไทย สื่อมวลชนเป็นผู้ตั้ง โดยหยิบยกจุดเด่นของนักฟุตบอลหรือสัญลักษณ์ของแต่ละสโมสร อาทิ โจ้ 5 หลา-ศรายุทธ ไชยคำดี เพชรฆาตหน้าหยก-ปิยะพงษ์ ผิวอ่อน มาราโดน่าเมืองไทย-สมชาย ทรัพย์เพิ่ม กิเลนผยอง-ทีมฟุตบอลเมืองทองยูไนเต็ด ปราสาทสายฟ้า-ทีมฟุตบอลบุรีรัมย์ เอพีซี ฉลามชล-ทีมฟุตบอลชลบุรี เอพีซี เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัย รวบรวมข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
 - 1.1 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 รวบรวมสมญานามในข่าวกีฬาฟุตบอลลีกในประเทศไทยที่ปรากฏในข่าวหนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวัน ตั้งแต่ฉบับ วันที่ 1 มกราคม 2553 ถึงฉบับ วันที่ 31 ตุลาคม 2553
2. ศึกษาลักษณะทั่วไปของสมญานามในหนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวัน
 - 2.1 สมญานามบุคคล
 - 2.2 สมญานามสโมสรฟุตบอล
3. การวิเคราะห์ทักวิธีการตั้งสมญานามที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวัน
4. เสนอผลการศึกษาโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ก. ลักษณะทั่วไปของสมญานาม

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทั่วไปของสมญานามในหนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวันสามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือ (1) สมญานามบุคคล (2) สมญานามสโมสรฟุตบอล

1. สมญานามบุคคล

จากการรวบรวมสมญานามทั้งหมด พบว่า สื่อมักจะให้สมญานามบุคคลในข่าว โดยพิจารณาคุณสมบัติของบุคคลในข่าว แล้วนำเอาจุดเด่นมาตั้งเป็นสมญานาม ซึ่งสมญานามบุคคลแบ่งได้ 5 ประเภท ดังนี้

1.1 สมญานามที่ตั้งตามลักษณะเด่น บุคลิกภาพหรือลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลหรือสิ่งที่ต้องการให้สมญานามนั้น ผู้เขียนข่าวจะตั้งสมญานามให้กับบุคคลที่เป็นข่าวตามบุคลิกภาพหรือลักษณะเฉพาะตัวที่เด่นเห็นได้ชัดเจนของแต่ละคน ทั้งนี้ทั้งนั้น ความเด่นของแต่ละคนนั้นอาจจะเป็นความเด่นทางด้านกายภาพ เช่น รูปร่าง หน้าตา สีผิว หรือบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวของคน ๆ นั้น ตัวอย่างเช่น

คู่เซ็นเตอร์สุดแกร่ง หมายถึง ณัฐพร พันธุ์ฤทธิ์, ภาณุพงศ์ วงศ์ษา

ณัฐพร พันธุ์ฤทธิ์ และ ภาณุพงศ์ วงศ์ษา ได้รับสมญานามนี้เนื่องจาก เล่นฟุตบอลคู่กันในตำแหน่งกองหลังคู่กลาง ทั้งคู่เป็นกองหลังที่แข็งแกร่งและมีสไตล์การเล่นฟุตบอลที่หนักหน่วงคู่กันเป็นคู่หู

คอยหยุดและสกัดกั้นการทำเกมและการทำประตูของฝ่ายรุกฝั่งตรงข้ามเขาได้เปรียบคู่ต่อสู้อยู่เสมอจากร่างกายที่ใหญ่โต จึงได้รับสมญานามว่า คู่เซ็นเตอร์สุดแกร่ง

1.2 สมญานามที่ตั้งตามภูมิลำเนา การตั้งสมญานามตามที่มาหรือภูมิลำเนา บางครั้งก็มีการหยิบยกเอาเชื้อชาติหรือภูมิลำเนาของบุคคลที่กล่าวถึงมาตั้งเป็นสมญานาม เพื่อบอกที่มาของบุคคลนั้นและถ้าเป็นนักกีฬาที่มีชื่อเสียงก็เป็นการแสดงถึงชื่อเสียงของสโมสร เป็นเรื่องที่น่าชื่นชมยินดีของสโมสรหรือจังหวัดที่กล่าวถึง ดังตัวอย่างเช่น

วังลันตา หมายถึง ธวัชชัย คำรงอ่องตระกูล

ธวัชชัย คำรงอ่องตระกูล ได้รับสมญานามนี้เนื่องจากคำว่า วัง นำมาจากชื่อเล่นของธวัชชัย และตามหลังด้วยชื่อสถานที่เกาะลันตา เนื่องจากธวัชชัย คำรงอ่องตระกูล เป็นคนเกาะลันตา จังหวัดกระบี่

1.3 สมญานามที่ตั้งตามตำแหน่งการเล่น สมญานามที่ได้จากตำแหน่งการเล่น หมายถึง ตำแหน่งหรือหน้าที่ที่นักกีฬาฟุตบอลได้รับมอบหมายในการเล่นกีฬาฟุตบอล ดังตัวอย่างเช่น

กองหน้าป้ายแดง หมายถึง อนุชา ช่วยศรี

กองหน้า หมายถึง ผู้เล่นตำแหน่งกองหน้าที่อยู่แถวหน้าสุดของทีมที่มีหน้าที่หลัก คือ การหาจังหวะในการยิงประตูฝ่ายตรงข้าม โดยที่มีผู้เล่นกองกลางคอยป้อนลูกให้

อนุชา ช่วยศรี ได้รับสมญานามนี้เนื่องจาก เล่นฟุตบอลในตำแหน่งกองหน้า และอนุชาเป็นนักฟุตบอลคนใหม่ของทีมเชียงใหม่

1.4 สมญานามที่ตั้งตามอาชีพ สมญานามที่ได้จากการใช้อาชีพเป็นตัวกำหนด ซึ่งนักข่าวมีกลวิธีบอกผู้อ่านว่าผู้ได้รับสมญานามแต่ละชื่อประกอบอาชีพอะไร ซึ่งตั้งด้วยการเรียกตามอาชีพ และตามด้วยลักษณะเด่นของบุคคลที่เป็นข่าว หรือตั้งจากกิจการธุรกิจ ที่องค์กรนั้นดำเนินการอยู่ ดังตัวอย่างเช่น

ดาวยิงลูกขึ้นปิ้ง หมายถึง อภิชาติ ผลพูน

อนุชา ช่วยศรี ได้รับสมญานามนี้เนื่องจาก เป็นนักฟุตบอลที่ประกอบอาชีพเสริมเป็นพ่อค้าขายลูกขึ้นปิ้ง

1.5 สมญานามที่ตั้งเลียนแบบผู้ที่มีชื่อเสียง โดยจะตั้งให้กับผู้ที่มีรูปร่างหน้าตา บุคลิกความสามารถหรือพฤติกรรมคล้ายคลึงกับผู้ที่มีชื่อเสียงเหล่านั้น ดังตัวอย่าง เช่น

มาราโดน่า หมายถึง สมชาย ทรัพย์เพิ่ม

สมชาย ทรัพย์เพิ่ม ได้รับสมญานามนี้เนื่องจาก อดีตเป็นนักฟุตบอลทีมชาติไทย ที่มีรูปร่าง ความสูง บุคลิกที่โฉบเฉี่ยว เกรี้ยวกราด และมีลีลาการเล่นที่คล้ายคลึงกับ ดีเอโก้ มาราโดน่า นักฟุตบอลทีมอาร์เจนตินา

2. สมญานามสโมสรฟุตบอล

สมญานามสโมสรฟุตบอล คือ สมญานามที่ผู้เขียนข่าวตั้งให้กับสโมสรกีฬา โดยใช้รูปลักษณ์คุณสมบัติเด่นที่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป มาตั้งเป็นสมญานาม สมญานามที่ตั้งให้สโมสรกีฬาฟุตบอลสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

2.1 สมญานามที่ตั้งตามคุณสมบัติเด่นของสโมสร สมญานามที่ตั้งตามคุณสมบัติเด่นของสโมสร คือ การตั้งสมญานาม โดยการนำเอาลักษณะเด่นของท้องถิ่นนั้น ๆ ที่คนทั่วไปรู้จัก เช่น ประเพณีที่มีชื่อเสียง วัฒนธรรม สัตว์คู่บ้านคู่เมือง สินค้าที่มีชื่อเสียง เป็นต้น รวมไปถึงการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัดนั้น ๆ ด้วย ดังตัวอย่างเช่น

ปราสาทสายฟ้า หมายถึง สโมสรบุรีรัมย์ พีอีเอ

สโมสรบุรีรัมย์ มีตราสัญลักษณ์สโมสรเป็นรูปปราสาทหินพนมรุ้ง เนื่องจากจังหวัดบุรีรัมย์ มีปราสาทหินพนมรุ้งเป็นเอกลักษณ์ที่มีชื่อเสียง และเมื่อรวมกับคำว่า สายฟ้า เป็นการรวมทีมของสโมสรบุรีรัมย์และสโมสรการไฟฟ้า

2.2 สมญานามที่ตั้งตามที่มาหรือภูมิปัญญา สมญานามที่ตั้งตามที่มาหรือภูมิปัญญา คือ ตั้งตามภูมิปัญญาของสโมสรที่กล่าวถึง เพื่อบอกที่มาของสโมสร ดังตัวอย่างเช่น

ฉลามอันดามัน หมายถึง สโมสรระนอง

สโมสรระนอง มีตราสัญลักษณ์เป็นรูปปลาฉลาม เนื่องจากจังหวัดระนองซึ่งตั้งอยู่แถบทะเลอันดามัน ซึ่งเป็นแหล่งที่มีฉลามอยู่จำนวนมาก และฉลามนั้นเป็นเจ้าแห่งท้องทะเลยามแหวกว่ายอยู่บนพื้นมหาสมุทรด้วยท่าทางที่สง่างาม สโมสรนำฉลามมาตั้งเป็นสมญานามเพื่อสื่อถึงความดุคัน และนำชื่อคือคำว่า อันดามัน ซึ่งเป็นที่ตั้งของจังหวัดระนองตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลอันดามันทางภาคใต้ของประเทศไทย จึงได้นำมาตั้งเป็นสมญานามฉลามอันดามัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สมญานามบุคคลมีลักษณะทั่วไปแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท คือ สมญานามที่ตั้งตามลักษณะเด่น ตั้งตามภูมิปัญญา ตั้งตามตำแหน่งการเล่น ตั้งตามอาชีพ และตั้งเลียนแบบผู้ที่มีชื่อเสียง ส่วนสมญานามสโมสรฟุตบอลที่แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ สมญานามที่ตั้งตามคุณสมบัติเด่นของสโมสร และตั้งตามที่มาหรือภูมิปัญญา

ข. กลวิธีการตั้งสมญานามตามส่วนประกอบ

จากการวิเคราะห์สมญานามทั้งหมด สามารถจำแนกลักษณะส่วนประกอบของสมญานาม ออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. สมญานามที่มี 1 ส่วนประกอบ

1.1 สมญานามสโมสรตั้งตามตราสัญลักษณ์ ได้แก่

ป้อมปราการ หมายถึง สโมสรสมุทรปราการ มีตราสัญลักษณ์ของทีมเป็นรูปป้อมปราการ

1.2 สมญานามที่ย่อจากชื่อเต็มของสโมสร ได้แก่

โพลิส หมายถึง สโมสรอินทรีเพื่อนตำรวจ มีตราสัญลักษณ์ของทีมเป็นรูปตราโล่

2. สมญานามที่มี 2 ส่วนประกอบ

2.1 ตราสัญลักษณ์ + ลักษณะเด่น

นกปากห่างเหินหาว หมายถึง สโมสรปทุมธานี ประกอบด้วย นกปากห่าง + เหินหาว-นกปากห่าง คือ ตราสัญลักษณ์สโมสรปทุมธานี เหินหาว คือ ลักษณะที่สื่อถึงความฮึกเหิม

2.2 ตราสัญลักษณ์ + ภูมิภาค

กระทิงป่าห้วยขาแข้ง หมายถึง สโมสรอุทัยธานี ประกอบด้วย กระทิงป่า+ห้วยขาแข้ง-กระทิงป่า คือ ตราสัญลักษณ์สโมสรอุทัยธานี ห้วยขาแข้ง คือ ภูมิภาคที่มีอุทยานแห่งชาติห้วยขาแข้ง

2.3 ตำแหน่ง + ลักษณะเด่น

กองหน้าป้ายแดง หมายถึง อนุชา ช่วยศรี ประกอบด้วย กองหน้า + ป้ายแดง-กองหน้า คือ ตำแหน่งการเล่นกองหน้า ป้ายแดง คือ ผู้เล่นคนใหม่ของทีม

2.4 ตำแหน่ง + ชื่อสโมสร

ดาวยิงกิเลนทะเลใต้ หมายถึง อติศักดิ์ ไกรสร ประกอบด้วย ดาวยิง + กิเลนทะเลใต้-ดาวยิง คือ ตำแหน่งกองหน้าผู้ทำประตู กิเลนทะเลใต้ คือ สโมสรภูเก็ต

2.5 ชื่อ + ลักษณะเด่น

โจ้ 5 หลา หมายถึง สรายุทธ ชัยคำดี ประกอบด้วย โจ้ + 5 หลา-โจ้ คือ ชื่อเล่นของ สรายุทธ ชัยคำดี 5 หลา คือ มีลักษณะเด่นในการทำประตูในระยะ 5 หลา

2.6 ตราสัญลักษณ์ + สีสัญลักษณ์

รถม้ามรกต หมายถึง สโมสรลำปาง ประกอบด้วย รถม้า + มรกต-รถม้า คือ ตราสัญลักษณ์สโมสรเป็นรูปรถม้า มรกต คือ สีประจำจังหวัด

2.7 ลักษณะเด่น + ชื่อสโมสร

แข่งเทพแห่งจุฬา หมายถึง ชัยณรงค์ ทาทอง ประกอบด้วย แข่งเทพ + แห่งจุฬา-แข่งเทพ คือ มีการเล่นที่ยอดเยี่ยมสามารถทำประตูให้กับทีมทุกครั้งที่ยิงสนามและเป็นดาวซัลโวของลีกดิวิชั่น 1 แห่งจุฬา คือ เป็นนักฟุตบอลสังกัดสโมสรจุฬาฯ

2.8 ชื่อ + ภูมิภาค

มาราโดน่าเมืองไทย หมายถึง สมชาย ทรัพย์เพิ่ม ประกอบด้วย มาราโดน่า + เมืองไทย-มาราโดน่า คือ ดีเอโก้ มาราโดน่า นักฟุตบอลทีมชาติอาร์เจนตินา เมืองไทย คือ ภูมิภาคประเทศไทย

2.9 ชื่อ + ชื่อสโมสร

บิ๊ยาแห่งทัพโปลิศ หมายถึง โกรัน โซริค ประกอบด้วย บิ๊ยา + แห่งทัพโปลิศ-บิ๊ยา คือ ดาบิด บิ๊ยา นักฟุตบอลทีมชาติมาเลเซีย ทัพโปลิศ คือ สังกัดสโมสรอินทรีเพื่อนตำรวจ

2.10 ตราสัญลักษณ์ + ตราสัญลักษณ์

ปราสาทสายฟ้า หมายถึง สโมสรบุรีรัมย์ พีอีเอ ประกอบด้วย ปราสาท + สายฟ้า-ปราสาท คือ ตราสัญลักษณ์สโมสรบุรีรัมย์ สายฟ้า คือ ตราสัญลักษณ์ของสโมสรการไฟฟ้า

2.11 ตำแหน่ง + อาชีพ

ดาวยิงมอเตอร์ไซค์ หมายถึง วิทยา นามพวน ประกอบด้วย ดาวยิง + มอเตอร์ไซค์-ดาวยิง คือ ตำแหน่งกองหน้าผู้ทำประตู มอเตอร์ไซค์ คือ ประกอบอาชีพเป็นช่างซ่อมมอเตอร์ไซค์

2.12 ชื่อ + ชื่อ

ไรอันกึ่ง หมายถึง สุชิน พันธุ์ประกาศ ประกอบด้วย ไรอัน + กึ่ง-ไรอัน คือ ไรอัน กิกส์ นักฟุตบอลทีมชาติแมนเชสเตอร์ กึ่ง คือ ชื่อเล่นของสุชิน พันธุ์ประกาศ

2.13 ตราสัญลักษณ์ + ภูมิภานา

หมูป่าเขียวตันสายพันธุ์โสม หมายถึง ยัม ดอง จิน, ฮาน ชู บิน, พาร์ด ฮาน ชก ประกอบด้วย หมูป่าเขียวตัน + สายพันธุ์โสม-หมูป่าเขียวตัน คือ สัญลักษณ์สโมสรนครปฐม สายพันธุ์โสม คือ ภูมิภานา อยู่ที่ประเทศเกาหลี

2.14 ชื่อ + สถานที่

วังลันตา หมายถึง ธวัชชัย ดำรงอ่องตระกูล ประกอบด้วย วัง + ลันตา-วัง คือ ชื่อเล่นของ ธวัชชัย ดำรงอ่องตระกูล ลันตา คือ เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

2.15 เพศ + ตราสัญลักษณ์

สุภาพบุรุษตราโล่ หมายถึง สโมสรอินทรีเพื่อนตำรวจ ประกอบด้วย สุภาพบุรุษ + ตราโล่-สุภาพบุรุษ คือ ลักษณะเด่นที่บ่งบอกถึงเพศชาย ตราโล่ คือ ตราสัญลักษณ์ของกรมตำรวจ

2.16 ตราสัญลักษณ์ + ธุรกิจ

กระต่ายแก้ว หมายถึง สโมสรบางกอกกล๊าส ประกอบด้วย กระต่าย + แก้ว-กระต่าย คือ ตราสัญลักษณ์สโมสรบางกอกกล๊าส แก้ว คือ การทำธุรกิจผลิตภัณฑ์บรรจุแก้วของบริษัทบางกอกกล๊าส

3. สมญานาม 3 ส่วนประกอบ

3.1 ตำแหน่ง + ลักษณะเด่น + ชื่อสโมสร

ปีกไฮสปีดแห่งค่ายทัพฟ้า หมายถึง อานัท จันทะยาประกอบด้วยปีก + ไฮสปีด + ค่ายทัพฟ้า-ปีก คือ ตำแหน่งการเล่นข้างข้างของสนาม ไฮสปีด คือ ความเร็วสูง ค่ายทัพฟ้า คือ สโมสรทหารอากาศ

3.2 คำแสดงจำนวนนับ + ตำแหน่ง + ลักษณะเด่น

คู่เซนต์เรอัสสุดแกร่ง หมายถึง ฌูพร พันธุ์ฤทธิ์, ภาณุพงศ์ วงศ์ษา ประกอบด้วยคู่ + เซนต์เรอัส + สุดแกร่งคู่ คือ คำแสดงจำนวนนับ 2 คน เซนต์เรอัส คือ ตำแหน่งการเล่นกองหลังตัวกลางสุดแกร่งคือ ลักษณะที่มีความแข็งแรง

3.3 ลักษณะเด่น + ตราสัญลักษณ์ + ลักษณะเด่น

นักสู้วัวทโมน หมายถึง สโมสรเพชรบุรี ประกอบด้วยนักสู้+วัว+ทโมน-นักสู้ คือ นักกีฬา วัว คือ ตราสัญลักษณ์สโมสรเพชรบุรี ทะโมน คือ ลักษณะความแข็งแรง น่าเกรงขาม

3.4 ตำแหน่ง + ลักษณะเด่น + ชื่อ

กัปตันกระดูกเหล็ก “อ๋า” หมายถึง อำนาจ แก้วเขียว ประกอบด้วยกัปตัน+กระดูกเหล็ก+ อ๋า กัปตัน คือ ตำแหน่งหัวหน้าทีม กระดูกเหล็ก คือ ลักษณะที่มีรูปร่างแข็งแรง แข็งแกร่ง อดทน อ๋า คือ ชื่อเล่นของอำนาจ แก้วเขียว

3.5 ลักษณะเด่น + ตราสัญลักษณ์ + ภูมิภาค

ทหารเสือพระเจ้าตาก หมายถึง สโมสรตาก ประกอบด้วย ทหาร + เสือ + พระเจ้าตาก -ทหาร คือ ทหารของพระเจ้าตากสินมหาราชในการทำสงครามระหว่างประเทศ เสือ คือ ตราสัญลักษณ์สโมสรตาก พระเจ้าตาก คือ จังหวัดตาก

3.6 ตำแหน่ง + คำแสดงจำนวนนับ + ลักษณะเด่น

มิดฟิลด์ 37 ยังแจ๋ว หมายถึง เท็ดศักดิ์ ใจมั่น ประกอบด้วยมิดฟิลด์ + 37 + ยังแจ๋ว -มิดฟิลด์ คือ ตำแหน่งการเล่นกองกลาง 37 คือ คำแสดงจำนวนนับบอกอายุ ยังแจ๋ว คือ ลักษณะที่มีอายุมากแต่ยังมีร่างกายแข็งแรง

3.7 คำแสดงจำนวนนับ + ลักษณะเด่น + ภูมิภาค

3 ทหารเสือแข้งแซมบ้า หมายถึง เปาโล โรแบร์โต้ เดอ โอรีเวร่า, วอลเลซ โรดเกวซดา วิลวา, ฟาบริซิโอ โดมิงโกส โมไรรา ประกอบด้วย 3 + ทหารเสือ + แข็งแซมบ้า -3 คือ คำแสดงจำนวนนับ 3 คน ทหารเสือ คือ ลักษณะเด่นที่เปรียบเป็นกำลังพลที่สำคัญของทีมในการแข่งขันแซมบ้า คือ ภูมิภาคบราซิล

3.8 ตราสัญลักษณ์ + สี + ลักษณะเด่น

กระรอกขาวเจ้าสนาม หมายถึง สโมสรร้อยเอ็ดประกอบด้วย กระรอก + ขาว + เจ้าสนาม -กระรอก คือ ตราสัญลักษณ์สโมสรร้อยเอ็ด ขาว คือ สีของกระรอก เจ้าสนาม คือ ลักษณะที่สื่อถึงการได้รับชัยชนะ

4. สมญานาม 4 ส่วนประกอบ

4.1 ตำแหน่ง + ลักษณะเด่น + เพศ + ตราสัญลักษณ์

ปรากฏหลังพินธุ์แกร่งแห่งสุภาพบุรุษตราโล่ หมายถึง ศรีนยู อินตะราช ประกอบด้วย ปรากฏ + พินธุ์แกร่ง + สุภาพบุรุษ + ตราโล่ -ปรากฏหลัง คือ ตำแหน่งการเล่นกองหลัง พินธุ์แกร่ง คือ ลักษณะที่มีความแข็งแรง สุภาพบุรุษ คือ คำบอกเพศแสดงให้เห็นว่าเป็นเพศชาย ตราโล่ คือ ตราสัญลักษณ์ สโมสรอินทรีเพื่อนตำรวจ

4.2 ตำแหน่ง + ลักษณะเด่น + ตราสัญลักษณ์ + ลักษณะเด่น

กองหน้าร่างโย่งกิเลนผยอง หมายถึง คริสเตียน ควาคู ประกอบด้วยกองหน้า + ร่างโย่ง+ กิเลน + ผยอง -กองหน้า คือ ตำแหน่งการเล่นกองหน้า ร่างโย่ง คือ ลักษณะรูปร่างสูง กิเลน คือ ตราสโมสร เมืองทอง ผยอง คือ ลักษณะของความฮึกเหิม ดุดัน

4.3 ตำแหน่ง + ลักษณะเด่น + ตราสัญลักษณ์ + ภูมิลำเนา

ดาวยิงไซส์มินิแห่งสิงห์บางเขน หมายถึง พิทักษ์ น้อยขวา ประกอบด้วยดาวยิง + ไซส์มินิ + สิงห์ + บางเขน -ดาวยิง คือ ตำแหน่งการเล่นกองหน้า ไซส์มินิ คือ ลักษณะที่มีรูปร่างเล็ก สิงห์ คือ สโมสร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน คือ สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตบางเขน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลวิธีการตั้งสมญานามตามส่วนประกอบมีทั้งสิ้น 4 หัวข้อ คือ สมญานามที่มี 1 ส่วนประกอบ สมญานามที่มี 2 ส่วนประกอบ สมญานามที่มี 3 ส่วนประกอบ และสมญานามที่มี 4 ส่วนประกอบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สมญานามที่มี 1 ส่วนประกอบพบทั้งหมด 21 สมญานาม พบมากที่สุดคือ สมญานามสโมสร ตั้งตาม ตราสัญลักษณ์มี 17 สมญานาม พบน้อยที่สุด คือ สมญานามสโมสรที่ข้อยกชื่อเต็มของสโมสรมี 4 สมญานาม

2. สมญานามที่มี 2 ส่วนประกอบพบทั้งหมด 80 สมญานาม พบมากที่สุดคือ ตราสัญลักษณ์ + ลักษณะเด่น มี 30 สมญานาม รองลงมาคือ ตราสัญลักษณ์ + ภูมิลำเนา มี 17 สมญานาม ตำแหน่ง + ลักษณะเด่น มี 8 สมญานาม ตำแหน่ง + ชื่อสโมสร มี 5 สมญานาม ชื่อ + ลักษณะเด่น มี 3 สมญานาม และตราสัญลักษณ์ + สีสัญลักษณ์ มี 3 สมญานาม ลักษณะเด่น + ชื่อสโมสร มี 2 สมญานาม ชื่อ + ภูมิลำเนา มี 2 สมญานาม ชื่อ + ชื่อสโมสร มี 2 สมญานาม ตำแหน่ง + อาชีพ มี 2 สมญานาม ตราสัญลักษณ์ + ตราสัญลักษณ์มี 2 สมญานาม และสมญานามที่พบน้อยที่สุด คือ ชื่อ + ชื่อ มี 1 สมญานาม ชื่อ + สถานที่ มี 1 สมญานาม ตราสัญลักษณ์ + ธุรกิจ มี 1 สมญานาม และเพศ + ตราสัญลักษณ์ มี 1 สมญานาม

3. สมญานามที่มี 3 ส่วนประกอบพบทั้งหมด 15 สมญานาม พบมากที่สุดคือ ตำแหน่ง + ลักษณะเด่น + ชื่อสโมสร มี 6 สมญานาม รองลงมาคือ ลักษณะเด่น + ตราสัญลักษณ์ + ลักษณะเด่น มี 2 สมญานาม คำแสดงจำนวนนับ + ตำแหน่ง + ลักษณะเด่น มี 2 สมญานาม และสมญานามที่พบน้อยที่สุด คือตำแหน่ง + ลักษณะเด่น + ชื่อ มี 1 สมญานาม ลักษณะเด่น + ตราสัญลักษณ์ + ภูมิลำเนา มี 1 สมญานาม ตำแหน่ง + คำแสดงจำนวนนับ + ลักษณะเด่น มี 1 สมญานาม คำแสดงจำนวนนับ + ลักษณะเด่น + ภูมิลำเนา มี 1 สมญานาม และตราสัญลักษณ์ + สีสัญลักษณ์ + ลักษณะเด่น มี 1 สมญานาม

4. สมญานามที่มี 4 ส่วนประกอบพบทั้งหมด 3 สมญานาม ได้แก่ ตำแหน่ง + ลักษณะเด่น + เพศ + ตราสัญลักษณ์ มี 1 สมญานาม ตำแหน่ง + ลักษณะเด่น + ตรา สัญลักษณ์ + ลักษณะเด่น มี 1 สมญานาม ตำแหน่ง + ลักษณะเด่น + ตรา สัญลักษณ์ + ภูมิภานา มี 1 สมญานาม

ค. กลวิธีการตั้งสมญานามตามลักษณะของการใช้ภาษา

จากการวิเคราะห์สมญานามทั้งหมด พบว่า กลวิธีการตั้งสมญานามตามลักษณะของการใช้ภาษาทั้งหมด 77 สมญานาม สามารถแบ่งลักษณะการวิเคราะห์ได้ 13 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ เช่น

มิดฟิลด์ 37 ยังแจ๋ว หมายถึง เท็ดสจ๊วดี ใจมั่น

คำว่า มิดฟิลด์ (Midfielder) เป็นคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ที่หมายถึง ตำแหน่งกึ่งกลางของนักกีฬาฟุตบอลที่ทำหน้าที่เชื่อมเกมรุกและเกมรับให้กับทีมหรือสโมสร

2. ความเปรียบ เช่น

เพชรฆาตกระสุนด้าน หมายถึง เนย์ ฟาเบียโน่ เอกโคเล่

คำว่า เพชรฆาต เป็นคำที่เปรียบเทียบความสามารถในการยิงประตูที่มีความรวดเร็วและเฉียบขาดเหมือนกับเพชรฆาตในลานประหารนักโทษที่กระทำความผิดรุนแรง

3. คำเรียกเครือญาติ เช่น

คำเรียกเครือญาติ หมายถึง คำที่ใช้เรียกเครือญาติในสังคมไทย ได้แก่ พี่ ป้า น้า อา ลุง ฯลฯ โดยถือลำดับอาวุโสเป็นสำคัญ ตัวอย่างเช่น

น้ำเท็ด หมายถึง เท็ดสจ๊วดี ใจมั่น

4. คำนำหน้านาม เช่น

เจ้าทวน หมายถึง อิศระพงษ์ ติละคร

5. คำบอกสถานที่ เช่น

กุนชื้อสุราษฎร์ หมายถึง วิทยา วงศ์วัฒน์ดิลก

คำว่า สุราษฎร์ เป็นคำย่อบอกชื่อจังหวัดสุราษฎร์ธานี

6. คำภาษาพูด เช่น

นักเตะจอมพเนจร หมายถึง ภูวดล สุวรรณชาติ

คำว่า นักเตะ เป็นคำภาษาพูด หมายถึง นักกีฬาฟุตบอล ในบริบทนี้กล่าวถึงการเรียกนักกีฬาฟุตบอล ที่บ่งบอกถึงการให้เตะลูกฟุตบอล มารวมกับลักษณะเด่นที่มีการย้ายสโมสรอยู่เป็นประจำ

7. คำเรียกสี เช่น

โลมาฟ้าขาว หมายถึง สโมสรพัทยา

คำว่า ฟ้าขาว เป็นคำเรียกสีที่บ่งบอกถึงสีที่เป็นสีสัญลักษณ์ประจำสโมสรกีฬา คือ สีฟ้าขาว และเป็นสีชุดแข่งขันประจำทีม

8. คำบอกลักษณะเด่น

กองหน้าร่างโย่ง หมายถึง คริสเตียน ควาคู

คำว่า โย่ง เป็นคำคุณศัพท์ที่บอกลักษณะ เป็นการบ่งบอกถึงรูปร่างของเขาที่มีลักษณะสูง

9. คำทับศัพท์ภาษาจีน

ซ้อต่าย หมายถึง กรุณา ซิดชอบ

คำว่า ซ้อ เป็นคำที่ใช้เรียกเครือญาติของคนจีนที่ใช้เรียกพี่สาว หรือผู้ที่มีอายุมาก

10. คำบอกเพศ

คำบอกเพศ หมายถึง คำที่มีความหมายบ่งบอกว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง ตัวอย่างเช่น

หนุ่มสะตอรสแซบ หมายถึง กมล บุญเทพ

คำว่า หนุ่ม เป็นคำบอกเพศชายมักใช้เรียกผู้ชายที่ยังมีอายุน้อย หนุ่มสะตอ หมายถึง ชายหนุ่มที่มาจากภาคใต้

11. คำระดับสูง

พยัคฆ์เขียงใหม่ หมายถึง สโมสรเขียงใหม่

คำว่า พยัคฆ์ เป็นคำระดับสูงที่มักใช้ในการประพันธ์ หมายถึง เสือโคร่ง สมญานามนี้มาจากตราสัญลักษณ์ประจำสโมสรที่เป็นรูปเสือโคร่ง

12. คำทับศัพท์ภาษาญี่ปุ่น

วาซาบิรสเด็ด หมายถึง มาซาโอะ กันบะ

คำว่า วาซาบิ เป็นชื่ออาหารชนิดหนึ่งที่มีชื่อเสียงในประเทศญี่ปุ่น

13. การใช้สำนวน

คนปิดทองหลังพระ หมายถึง เอกสิทธิ์ สูดสวาท

ปิดทองหลังพระ หมายถึง คำที่เปรียบเทียบการทำความดีแต่ไม่ได้รับการยกย่อง เพราะไม่มีใครเห็นคุณค่า (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน, 2542, หน้า 698) จึงเปรียบเทียบกับการเล่นฟุตบอล ในตำแหน่งกองกลางที่มีหน้าที่ส่งบอลให้กองหน้าทำประตู

ผลการศึกษาพบว่ามีการใช้ภาษาตั้งสมญานามดังนี้ ตั้งสมญานามด้วยคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษมากที่สุด มี 13 สมญานาม รองลงมา คือ ความเปรียบ มี 12 สมญานาม รองลงมา คือ คำเรียกเครือญาติ มี 10 สมญานาม นอกจากนี้ มีคำนำหน้านาม 9 สมญานาม คำบอกสถานที่ 8 สมญานาม คำภาษาพูด 6 สมญานาม คำเรียกสี 5 สมญานาม คำบอกลักษณะเด่น 4 สมญานาม คำทับศัพท์ภาษาจีน 4 สมญานาม คำบอกเพศ 2 สมญานาม คำบอกภาษาระดับสูง 2 สมญานาม คำทับศัพท์ภาษาญี่ปุ่น 1 สมญานาม และการใช้สำนวน 1 สมญานาม

สรุปและวิจารณ์ผล

ผลการศึกษาวิเคราะห์สมญานามกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์สยามกีฬา รายวันช่วงปี พ.ศ. 2553 พบว่า มีลักษณะทั่วไปของการตั้งสมญานามและกลวิธีการตั้งสมญานาม กีฬาฟุตบอลในประเทศไทยที่แสดงให้เห็นถึงการนำเสนอข่าวกีฬาฟุตบอลที่มีลักษณะแตกต่างจากการใช้คำในภาษาทั่วไปคือ มีการใช้คำเพื่อกระตุ้นความสนใจและเน้นย้ำความรู้สึกให้ตื่นเต้น เร้าใจ ทำให้จดจำบุคคลนั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น โดยสมญานามกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยสามารถแบ่งย่อยได้คือ สมญานามบุคคลและสมญานามสโมสรฟุตบอล ทั้งนี้อาจมีสมญานามบางชื่อมีที่มามากกว่า 1 สมญานาม อาจเป็นเพราะสมญานามของแต่ละบุคคลหรือของแต่ละสโมสรมีการเปลี่ยนแปลงไปในช่วงเวลาหรือตามสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านให้ได้มากที่สุด

ในด้านลักษณะทั่วไปของสมญานามที่พบมาก คือ สมญานามที่ตั้งตามลักษณะเด่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะเด่นมาจากกายภาพ พฤติกรรมหรือการกระทำ ที่ปรากฏออกมาให้เห็นโดยตรง สมญานามของบุคคล และสโมสรฟุตบอลที่พบมากคือ สมญานามที่ตั้งตามคุณสมบัติเด่นของสโมสร ที่มาจากลักษณะเด่นของท้องถิ่น หรือเอกลักษณ์ประจำสโมสร และสามารถเป็นที่จดจำได้ง่าย สื่อมวลชนจึงพิจารณาเห็นว่า การนำลักษณะเด่นมาเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสมญานามจะให้สื่อความหมายได้ชัดเจนเพิ่มขึ้น การใช้ลักษณะเด่นมาตั้งเป็นสมญานามมากที่สุดดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของวันดี ทองงอก (2534) ที่กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสมญานามคือ พฤติกรรมหรือการกระทำ เพราะผู้สร้างสมญานามได้หยิบยก ความจริงที่มาจากกระทำและพฤติกรรมหรือลักษณะเด่นดังกล่าวออกมาตั้งเป็นสมญานามซึ่งพบมากที่สุด

ในการตั้งสมญานาม จากการศึกษาพบว่า การตั้งสมญานาม 2 ส่วนประกอบทำให้ผู้รับสารเข้าใจเกี่ยวกับสมญานามได้ชัดเจนมากขึ้นกว่าการใช้สมญานามเพียงส่วนประกอบเดียว ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานเขียนของ ปิยะพันธุ์ วัชรนุกูล (2553) ที่ได้กล่าวไว้ว่า สมญานามที่พบมากที่สุดคือ สมญานาม 2 ส่วนประกอบ โครงสร้างส่วนประกอบที่พบมากที่สุดคือ ตำแหน่ง + ลักษณะเด่น เพราะผู้เขียนข่าวต้องการสื่อความหมายของสมญานามได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นว่านักกีฬาผู้นั้นเล่น ในตำแหน่งใดและมีลักษณะเด่นอย่างไร

ในส่วนของการใช้ภาษาตั้งสมญานามที่พบมากที่สุด คือ การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวงการกีฬาฟุตบอลจะมีคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในการบอกตำแหน่งการเล่นฟุตบอลของนักกีฬา เช่น คำว่า แบ็กขวา แบ็กซ้าย มิดฟิลด์ กัปตัน เซ็นเตอร์ เป็นต้น รวมไปถึงถึงลักษณะเด่นของนักฟุตบอล เช่น ปีกไฮสปีด มิดฟิลด์ฮาร์ดแมน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาลักษณะทั่วไปและความหมายของสมญานามในวงการอื่น ๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ จากสื่อประเภทต่าง ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาสมญานามวงการกีฬาประเภทอื่น และนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ

เอกสารอ้างอิง

- ปิยะพันธุ์ วัชรระนุกุล. (2553). สมญานามวงการกีฬาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวันระหว่างเดือนกันยายน 2552 - มีนาคม 2553. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วันดี ทองงอก. (2534). สมญานามในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ช่วงเวลา พ.ศ. 2523-2531. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.